

08.12.2022

Raport z badania potrzeb ukraińskich naukowców na emigracji

Maciej Maryl i Magdalena Wnuk z IBL PAN brali udział w pracach zespołu, który przeprowadził ankietę wśród ukraińskich naukowców i opublikował właśnie wnioski w raporcie *Beyond Resilience: Professional Challenges, Preferences, and Plans of Ukrainian Researchers Abroad*. Raport dostarcza informacji na temat wyzwań zawodowych i preferencji dotyczących wsparcia ukraińskich naukowców, którzy opuścili Ukrainę w następstwie rosyjskiej inwazji z 24 lutego 2022 roku. Wyniki badania mają służyć jako wskazówki do planowania programów wsparcia przez instytucje akademickie i finansujące. Przybliżają wiedzę o sytuacji ukraińskich naukowców, dostarczając informacji o ich profilu demograficznym, dyscyplinie i etapie kariery, a także o szczególnych wyzwaniach zawodowych i życiowych, z którymi się zmagają. W obliczu bardzo niepewnej sytuacji ukraińscy uczeni wykazują się dużą zaradnością i siłą tak w życiu osobistym, jak i zawodowym, jednocześnie troszcząc się o przyszłość swoich macierzystych instytucji i powojenną odbudowę ukraińskiego systemu nauki.

Badanie ma charakter eksploracyjny i opiera się na 619 odpowiedziach udzielonych przez przedstawicieli i przedstawicielki ukraińskiego środowiska naukowego na emigracji od końca czerwca do początku września 2022 roku.

Sytuacja zawodowa za granicą. Ponad jedna trzecia naszych respondentów pracuje zdalnie w instytucjach ukraińskich, natomiast ponad połowa jest obecnie związana z instytucją zagraniczną poprzez pobierane stypendium, zatrudnienie tymczasowe lub, bardzo rzadko, stałą posadę.

Związek z instytucją macierzystą. W czasie badania większość respondentów wykonywała pracę zdalną na rzecz instytucji macierzystej na takich samych warunkach jak przed inwazją (30,16%) lub przebywała na urlopie bezpłatnym (28,75%). Nieco ponad połowa badanych otrzymywała wynagrodzenie lub stypendium z instytucji macierzystej. Niezależnie od aktualnej sytuacji zawodowej w macierzystej instytucji, prawie 85% szukało ofert wsparcia poza Ukrainą.

Preferowane rodzaje wsparcia. Większość respondentów zaznaczyła, że preferuje te formy wsparcia, które wiążą się z silniejszymi związkami z instytucjami przyjmującymi, jak granty badawcze i staże. Ponad jedna trzecia optuje za stałym lub czasowym etatem, a tylko nieco ponad jedna czwarta za stypendiami. Większość preferuje wsparcie długoterminowe (tj. rok lub dłużej). Zapytani o

znaczenie poszczególnych rodzajów wsparcia, respondenci najbardziej cenili sobie zakwaterowanie i wynagrodzenie, a następnie zasiłek rodzinny, możliwość pracy zdalnej i ubezpieczenie medyczne.

Główne przeszkody. Wśród najważniejszych przeszkód napotykanych przy ubieganiu się o wsparcie, respondenci wskazali niewystarczającą liczbę ofert w swoich dyscyplinach, a następnie brak doświadczenia w staraniu się o finansowanie zewnętrzne i bariery językowe.

Plany i pomysły.

Gdyby wojna miała się zakończyć za kilka miesięcy, ponad jedna trzecia badanych wyraziła chęć powrotu na Ukrainę. Analiza otwartych pytań o plany na przyszłość pokazuje, że ukraińscy uczeni mają jasne i przemyślane opinie na temat powojennej odbudowy ukraińskiej nauki, postulując takie kroki jak natychmiastowe zmiany w systemie finansowania, ogólną reformę szkolnictwa wyższego i zarządzania nauką na poziomie państwowym oraz większą autonomię uczelni.

Dane demograficzne. Większość respondentów to kobiety w wieku 40-49 lat, mieszkające w Polsce lub Niemczech w dużych miastach. Ogółem respondenci mieszkali w 35 krajach Europy i Ameryki Północnej. Ponad dwóm trzecim respondentów towarzyszą członkowie rodziny, najczęściej dzieci (ponad 50%). Prawie dwie trzecie respondentów (62%) to starsi pracownicy nauki. Większość respondentów reprezentuje nauki społeczne (29%) i humanistyczne (17%), a także nauki przyrodnicze (25%).

Badanie zostało przeprowadzone przez grupę badaczy i badaczek z # **ScienceForUkraine**, **Instytutu Badań Literackich PAN** (IBL PAN), **Ośrodka Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego** (CMR UW), **Rady Młodych Naukowców przy Ministerstwie Edukacji i Nauki Ukrainy** (YSC) i **Szkoły Głównej Handlowej** (SGH).

Link do raportu:

Maciej Maryl, Marta Jaroszewicz, Iryna Degtyarova, Yevheniia Polishchuk, Marta Pachocka. Magdalena Wnuk (2022), *Beyond Resilience: Professional Challenges, Preferences, and Plans of Ukrainian Researchers Abroad*, Warsaw, <https://zenodo.org/record/7380509>.

Linki:

- <https://zenodo.org/record/7380509>

Słowa kluczowe: emigracja, raport, Ukraina, Science for Ukraine